

da je bila to v srednjem veku prva res polarna ekspedicija, odpravljena z namenom, raziskati severne dežele in priti do tečaja (in ultimum septentrionis axem).¹

Nekoliko let potem je poizkusil prodreti normanski kralj Harald Hardrade (Strogi) vnovič proti tečaju. Bilo je to najbrže okoli l. 1060.; popis zopet pri Adamu. Hotel je spoznati kakovost in prostranost morja onostran Thule (Islandije), a tudi on je s težavo in z naporom ušel „strašnim prepadom“ in vrtincem na koncu sveta, obdanem s temno meglo.

Kakor so se pobratili Frizi okoli leta 1040. v svrhu polarne ekspedicije, tako čitamo sto let pozneje o enakem podjetju Arabcev² iz lizbon-

¹ Liber - morje; severonemška beseda libberig pomeni gostotekoče; morje se imenuje zato tako, ker zamrzne in se pokrije z ledeno mešanico (Eisbrei). V to morje so potem tudi prišli in niso mogli naprej, ker je začelo zmrzovati. Vrtinec je pa morebiti tok ob Vzhodni Grenlandiji; zahteval je nekaj žrtev. Nikakor pa ne smemo misliti na plimo in oseko; to je, kakor rečeno, samo odmev takratnega nazarja o različnih pojavih.

² Peschel: Geschichte des Zeitalters der Entdeckungen, Stuttgart 1877.

skega pristanišča. „Bili so vsi sorodni med seboj, pripravili so si vse potrebno za tako dolgo pot in sklenili so, ne vrniti se prej, dokler ne pridejo do najskejšje točke temnega morja,“ pravi Humboldt. Baje so plovili petintrideset dni po morju, a ne v smeri proti severu, temveč proti jugozapadu. Imenujejo jih „Al Magrurim“, blodeče brate ali pa ljudi, ki jih je varal up.

V smeri proti zahodu se je pa podal kmalu nato princ waleški, Madoc ap Owen Guineth; prišel je s svojimi tovariši v neznano deželo, južno-zahodno Islandije, videl tam marsikaj čudnega in pripovedoval o tem doma, vrnivši se iz tujine. Rojaki njegovi so hoteli obiskati znamenite nove kraje, vsi skupaj so se odpravili na pot z desetimi ladjami, a nihče več ni slišal kaj od njih. — Zopet sto let pozneje, 1281., ploveta po Atlantiku Genuežana Vadino in Guido Vivaldi, hoteč raziskati meje oceana; izginila sta, nič več se nista vrnila. Ista usoda je zadela najbrže tudi druga dva Genuežana, Teodozija Doria in Ugolina Vivaldija, ki sta šla (1292) morebiti iskat izgubljeno ekspedicijo, zraven pa tudi imela namen, spoznavati morje in njega obale. Ničesar ne slišimo o njihovih uspehih. (Konec.)

VELI ŠOPEK.

Zložil Leopold Turšič.

Pred mano šopek velih cvetov
od ljubljenih natrgan rok . . .
Bogat sem bil, ko sem prejel ga,
zdaj šopek je in jaz ubog.

Srca skrivnostno hrepenenje,
kaj vračaš v daljo se? — Zamri!
Le solza kane naj na cvetje,
morda ga zopet — oživi . . .

OČE IN SIN.

Zložil B. Francè.

Pa je izžarelo jutro in poldan,
in ko se je nagibal že večer,
prav tih in lahek in zoran,
v srcu je očetovem zaplaval nemir.

„Poglej, sin, to polomljeno drevo,
kot megla hipoma je vstalo
in ko nad njim je završalo,
vpognilo ga je in zlomilo na zemljo . . .“

„Moj oče —
zastonj za sina se bojiš!
Jaz iščem daljni, sveti paradiz
in kdor je mož,
(na čelu mojem čitaj, videl boš)
in kdor življenje s takimi očmi
zre kakor jaz — poti ne izgreši!“

In ko sem spet zapustil krov
domači: en zdihljaj za me,
zaupanje in blagoslov —
bolj močno, bolj veselo je srce . . .